

VELFÆRD

20 års skattelettelser: Så meget er afstanden mellem rig og fattig vokset

Af Ivan Mynster

Tirsdag den 13. december 2016, 22:00

Del:

Skattesystemet har øget afstanden mellem samfundets rigeste og fattigste de sidste 20 år. Det viser en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. 3F slår alarm over udviklingen og afviser kategorisk flere skattelettelser.

Mens de rigeste - men også gennemsnitsdanskeren - har fået en væsentlig stigning i realindkomsten. De fattigste er på 20 år kun steget med ti procent. Siden 2007 er deres disponible indkomst faldet.

Foto: A4 via Infogr.am

Overklassen og arbejderklassen har fået markant flere penge mellem hænderne, mens borgere på passiv forsørgelse i bunden af samfundet ikke i nævneværdig grad har fået del i fremgangen.

Det skyldes blandt andet, at skattesystemet i perioden fra 1994 til 2014 blevet mindre omfordelende, viser en ny analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE).

Fra politisk hold har man flere gange lettet indkomstskatten i løbet af de tyve år. For eksempel er mellemskatten blevet fjernet, der er indført et beskæftigelsesfradrag for alle i arbejde og grænsen for topskat er blevet hævet.

»Der er givet kæmpemæssige skattelettelser af flere omgange - især til dem, der har de højeste indkomster. Når man kigger på det samlet set, betyder det, at skattesystemet er blevet mindre omfordelende,« siger analysechef Jonas Schytz Juul i AE.

Han tilføjer, at man på baggrund af udviklingen må konkludere, at det har været en af de drivende faktorer bag den stigende ulighed i samfundet.

Hos 3F ser forbundsformand, Per Christensen, udviklingen som udtryk for, at man gennem en »ideologisk omstrukturering« i en lang årrække har forsøgt at overføre en forfælt markedsløgn på det danske velfærdssamfund. Udviklingen kan efter hans vurdering gå ud over sammenhængskraften i samfundet.

»Vi risikerer, at forskellene i vores samfund bliver så voldsomme, at det fører til social uro. Derfor går vi ikke ind for skattelettelser i det hele taget. Vi ser langt hellere, at der investeres i ordentlige daginstitutioner, folkeskoler og infrastruktur,« siger Per Christensen.

Cheføkonom hos Dansk Metal, Thomas Søby, mener også, at uligheden er ved at tage overhånd.

»Alt snak om yderligere lettelser i topskatten på det her tidspunkt bør stoppe. Vi har sådan set leveret rigeligt med gevinster til de mest vellønnede i det danske samfund. Der er ingen grund til at fortsætte den udvikling på nuværende tidspunkt,« siger han.

DI: Langt flere er kommet i arbejde

Hos Dansk Industri mener vicedirektør, Kent Damsgaard, at der var store problemer med

skattesystemet i 1994, fordi gevinsten ved at arbejde var for lille. Det betød, at en stor andel af befolkningen dengang stod uden for arbejdsmarkedet.

»Derfor har vi op gennem årene set, at både røde og blå regeringer helt bevidst har arbejdet for at gøre gevinsten ved arbejde større,« siger han og tilføjer:

»Det vil typisk betyde, at forskellen mellem borgere i job og borgere på passiv forsørgelse bliver større, men det vil også give nogle bedre incitamenters på arbejdsmarkedet, som er med til at øge vores vækst og velstand.«

Den liberale tænketank Cepos er helt enige med DI i den udlægning. Direktør, Martin Ågerup, lægger vægt på, at det koster samfundet kassen at øge ligheden gennem øget omfordeling. Han forklarer, at Rockwoolfonden for nogle år siden kom frem til, at en omfordelt krone koster et sted mellem 3,5 til 5,5 kr. i tabt velstand afhængigt af måden, hvorpå omfordelingen finder sted.

»At tage fra nogle og give til andre kan selvfølgelig være nødvendigt i nogle sammenhænge, men det koster på velstanden i samfundet. Og det koster mere, jo mere man gør det,« siger Martin Ågerup.

Toppen har fået de største gevinster

Det fremgår af analysen fra AE, at den rigeste tiendedel har fået de største skattelettelser. Her har man siden 1994 oplevet en fremgang i den reale indkomst på knap 60 procent, hvilket er omtrent dobbelt så meget som et gennemsnit af befolkningen, der til sammenligning er steget 34 procent.

I samme periode er indkomsten kun steget 10 procent for den fattigste tiendedel af befolkningen. Fra 2007 og frem til 2014 har denne gruppe tilmed oplevet et fald i den reale indkomst. Det skyldes ifølge AE også, at der i 2014 var langt flere studerende blandt de fattigste 10 procent end i 2007.

»Hvis man fraregner de studerende, så har den fattigste tiendedel ikke haft en stigning i indkomsten siden 2010. De halter længere og længere bagefter resten af befolkningen,« siger Jonas Schytz Juul og tilføjer:

»De rige sidder på en større del af samfundskagen i dag og på en stigende andel af den samlede indkomst. De rigeste ti procent havde i 2014 næsten samme andel som de fattigste 40 procent.«

Cepos: De rigeste betaler rigeligt

AE's analyse viser også, at den rigeste procent har fået klart de største skattelettelser. I alt er skatten blevet sænket med mere end 6 procentpoint for den ene procent på tyve år. På spørgsmålet om, hvorvidt det er retfærdigt, svarer Martin Ågerup:

»Retfærdighed er et sjovt begreb, men ja. Vi kan også diskutere retfærdigheden i, at man skal betale så meget ekstra, fordi man tjener flere penge. Hvis udgangspunktet er, at vi vil have de velstillede til at bidrage meget til festen, så må vi sige, at det gør de allerede.«

Han hæfter sig ved, at den rigeste procents andel af de samlede skatter er steget fra 7,4 procent i 2001 til 8,6 procent i 2016. Det betyder, at de i kroner og ører betaler mere end otte gange så meget som den gennemsnitlige skatteyder i Danmark.

»Spørgsmålet er, om andre skal være kedede af det over det, eller om de i virkeligheden burde glæde sig over, at der her er en gruppe, som har haft produktivtets- og indkomstfremgang og derfor bidrager mere til festen,« siger Martin Ågerup, som i 2007 udgav bogen »Den Retfærdige Ulighed.«

DI: En stor succes

Ifølge Jonas Schytz Juul er en del af forklaringen på, at udviklingen ikke er kommet den fattigste tiendedel af befolkningen til gode, at skiftende regeringer blandt andet har forkortet dagpengeperioden og ændret regler om sygedagpenge. I samme periode har man også indført de såkaldte fattigdomsydelser og et loft over kontanthjælpen. Det er især gået ud over de arbejdsløse danskere.

»Man har generelt udhulet det sociale sikkerhedsnet og reduceret indkomstoverførslerne,« siger han og forklarer, at der i dag er et større økonomisk gab mellem beskæftigede og borgere på overførselsindkomst.

Den forklaring er man enig i hos Dansk Industri. Men Kent Damsgaard ser i modsætning til AE med positive briller på udviklingen. Han fokuserer på, at man i høj grad har haft held med at få flere danskere i arbejde.

»Derfor har det været en stor succes. Der er langt flere i job i dag, end der var i 1994,« siger han.

Ifølge AE er beskæftigelsen fra 1994 til 2014 steget med 238.000 personer. Jonas Schytz Juul mener dog ikke, at man kan sætte lighedstegn mellem stigningen i beskæftigelsen og faldet i indkomstskatten. Her spiller en lang række andre forhold, som konjunkturer og befolkningsudviklingen også en væsentlig rolle.

Dansk Metal: Man pisker en død hest

Fagforbundene er bekymrede over udviklingen, fordi borgere uden job ikke har oplevet den samme indkomstfremgang som den arbejdende klasse. Thomas Søby fra Dansk Metal peger på, at man har nået grænsen for, hvor meget der kan skæres i dagpengene og overførselsindkomsterne for de arbejdsløse.

»Det har karakter af, at man pisker en død hest, når man bliver ved med at forkorte dagpengeperioden og sætte ydelserne ned for borgere på overførselsindkomst. Vi skal holde øje med udviklingen, hvis vi skal sikre os mod, at vores samfund knækker over i flere bidder,« siger Thomas Søby.

Per Christensen fra 3F er helt enig i den vurdering. Han mener, at det er helt forkert, når man forsøger at få de fattigste i samfundet i arbejde ved at skære i overførselsindkomsterne.

»Det er rigtigt, at flere er kommet i arbejde. Men vi får ikke de sidste i arbejde ved at fattiggøre dem. Det gør vi derimod ved at tilbyde dem ordentlige og værdige vilkår,« siger han og tilføjer:

»Man bliver ikke en dygtigere smed, tømrer eller rengøringsassistent ved at blive fattigere. Det gør man ved at få kompetencer. Derfor skal der investeres i uddannelsesområdet.«

Udvikling kan skade social mobilitet

AE kommer i analysen frem til, at gini-koefficienten, der beskriver graden af ulighed, målt på indkomst er steget med seks point. Det svarer til en stigning på 25 procent fra 1994 til 2014. Ifølge Jonas Schytz Juul er der risiko for, at den stigende ulighed kan skade sammenhængskraften i samfundet.

»To børn, som henholdsvis er vokset op i Gentofte og Gjellerupparken, har ikke længere en særlig stor fælles referenceramme, fordi forskellene mellem de to grupper simpelthen er blevet for store,« siger han og forklarer, at stigende ulighed også kan være hæmmende for den sociale mobilitet.

Men både DI og Cepos afviser, at det er blevet sværere at bestige den sociale rangstige i Danmark i løbet af de seneste tyve år. De mener tværtimod, at stigningen i beskæftigelsen både har været til gavn for den sociale mobilitet og samfundet som helhed.

»Hvis ens forældre er i arbejde, har man langt større chance for selv at komme i arbejde.

Derfor vil tiltag, som formår at få mange flere i arbejde, som regel have en positiv indvirkning på den sociale mobilitet,« siger Kent Damsgaard.

Copyright © 2014 | Ugebrevet A4

Islands Brygge 32D | 2300 København S | T: +45 27837130 | E: [Kontakt os](#)